

فروشگاه ، بزرگترین سایت تخصصی معماری

جهت مشاهده آموزش نرم افزارهای معماری از صفر تا ۱۰۰ با زبان فارسی و با

کمترین هزینه [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت مشاهده نقشه ها ، پایان نامه و طرح های نهایی آماده معماری جهت کانسپت

گرفتن و یا تحویل پروژه [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت مشاهده مقالات ، رسالات و مطالعات نهایی آماده معماری جهت تحویل

پروژه [اینجا](#) را کلیک کنید.

بزرگترین سایت تخصصی معماری WWW.CADYAR.COM

جهت عضویت در کانال ما در تلگرام کافایت روی عکس زیر کلیک کنید.

برای انجام پروژه های عمران و معماری با ما تماس بگیرید.

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰

آیدی تلگرام

<https://t.me/Cadyar60>

آیدی تلگرام

<https://t.me/Cadyarmemar>

ایمیل

Vrya.cadyar@gmail.com

جهت مشاهده مطالب زیر به صورت رایگان کافایت روی لینک روبرو عنوان موردنظر کلیک کنید

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=473](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=473)

دانلود رایگان کتب معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=262](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=262)

آموزش رایگان پست پروداکشن در معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1377](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1377)

دانلود رایگان مقالات معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=206](http://www.cadyar.com/?cat=206)

دانلود رایگان نقشه های معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1300](http://www.cadyar.com/?cat=1300)

دانلود رایگان رساله و مطالعات معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=283](http://www.cadyar.com/?cat=283)

آموزش رایگان نرم افزار های معماری

جهت مشاهده مطالب کاربران مهمان که مطالب خود را به صورت رایگان و یا در قبال هزینه به اشتراک

گذاشته اند در سایت کدیار [اینجا](#) کلیک کنید.

شما نیز میتوانید مطالب خود را در سایت کدیار به اشتراک بگذارید تا بدون هیچ هزینه ای صاحب شغل دوم شوید.

جهت اشتراک گذاشتن مطالب خود [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت دریافت هرگونه رساله و مطالعات معماری با
قیمت پایین با ما تماس بگیرید.

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰

چکیده مطالب رساله خانه معرق در ۲۰۸ صفحه در قالب ورد:

۱-۱- تعریف معرق:

معرق در فرهنگ عمید به معنای تکه تکه، رگه رگه و وصله آمده است. همه ما در دوران کودکی از روشی به اسم کولاژ استفاده کرده ایم. در این کار تکه های رنگی مقوا، پارچه و کاغذ را به اشکال مختلف بریده و کنار هم قرار می دادیم تا در نهایت به شکل خاصی مانند درخت، خانه و گل برسیم، اگر این کار را با چوب های مختلف در رنگ های متنوع و مطابق با طرح مورد نظر انجام دهیم، معرق کاری کرده ایم [1].

معرق انواع گوناگونی دارد که وابسته به نوع مصالح است و شامل معرق کاشی، چرم، پارچه، فلز، خاتم و چوب است.

در طبقه بندی هنرهای سنتی سازمان میراث فرهنگی کشور، معرق چوب در دسته هنرهای صناعی زیر شاخه آثار چوبی و در قسمت برش چوب قرار دارد. همان طور که در تعریف معرق گفته شد، معرق از کنار هم قرار گرفتن و تلفیق چوب های رنگی مطابق با طرح به دست می آید؛ بدین معنی که در ساخت یک اثر معرق، تنها ماده اولیه چوب است، اما می توان این هنر را به صورت تلفیقی با دیگر هنرها و یا با استفاده از دیگر مواد هم مشاهده کرد. از تطبیق آن با هنر کاشی کاری، بدون شک رابطه این دو هنر را درمی یابیم. بنا به استناد گروهی معرق چوب الهام گرفته شده از معرق کاشی است و گفته شده در زمان افول صنعت کاشی، معرق چوب شروع به رشد کرده است. وجه تشابه کاشی کاری معرق با معرق کاری روی چوب در شیوه عمل است که در هر دو، نقش ها از ترکیب قطعات رنگی جنس مورد نظر شکل می گیرد. یکی از نمونه های قدیمی موجود آمیزه این دو هنر، دری قدیمی و بزرگ متعلق به عصر قاجاریه است که در ضلع شمال غربی محوطه وزارت آموزش و پرورش فعلی قرار دارد [1].

تاریخ پیدایش این هنر به درستی مشخص نیست. قدیمی ترین نمونه اثر چوبی، در کاوش های باستانی شهر سوخته زابل به دست آمد. تحقیقات روی نقوش این شانه، روشن کرد که طرح های موجود روی آن (گره و نقوش هندسی) طرح هایی کاملاً ایرانی هستند. بر این اساس می توان به این نظریه رسید که ایران پایه گذار معرق کاری بوده و هنر مذکور از این منطقه به سایر نقاط منتقل شده است.

این هنر در آغاز برای تزئین سطح میز، بوفه، در و تکیه گاه صندلی به کار برده می شد، و تنها نقش های اسلیمی یا گره یا پنج رنگ محدود چوب های آبنوس، فوفل، گلابی، سنجد و توت مورد استفاده قرار می گرفت و گاه برای تنوع، از برش های خاتم برای اشباع نقش ها استفاده می کردند. رنگ خاتم ها به همان پنج رنگ فوق الذکر محدود بود و به خاتم چوبی شهرت داشت [2].

امروزه معرق کاران با تهیه انواع چوب های معرق مانند فوفل، عناب، راش، سیردار، آبنوس، گردو، توت، افرا، بقم و غیره و با

استفاده از طرحی که ممکن است توسط خود هنرمند یا طراحان چیره دست طراحی شده باشد معرق چوب را انجام می دهند. روش کار بدین ترتیب است که ابتدا طرح مورد نظر (اسلیمی - گل و مرغ - هندسی) بر روی کاغذ پوستی طراحی و سپس بر روی تخته سه لای چسبانده می شود. پس از خشک شدن، طرح شماره گذاری و بوسیله اره مویی دستی برش داده شده و بر روی چوب صورت می گیرد. قطعات برش داده شده بر روی فرم اصلی طرح (نئوپان یا چندلای) با چسب چوب چسبانده و بعد تکمیل و سپس برای رنگ کاری با پلی استر به کارگاه رنگ انتقال داده می شود.

کاشی کاری معرق یکی از انواع کاشی کاری است و می توان گفت که زیباترین و در عین حال استادانه ترین نوع آن نیز می باشد. کاشی کاری معرق عبارت است از تراشیدن قطعه های کاشی بر حسب نقش ها و رنگ های مختلف و سپس چیدن آنها در کنار یکدیگر و در نهایت یک پارچه سازی و نصب کاشی در محل مورد نظر. مراحل مختلف کاشی کاری معرق به ترتیب زیر می باشد.

طراحی:

نخستین مرحله از مراحل کار کاشی معرق طراحی کار بر روی کاغذ است. برای این کار طرحی که قرار است به صورت کاشی در آید با دقت و ظرافت خاص توسط استادان ماهر ترسیم می شود. این طرح از نظر اندازه و شکل با طرح نهایی که به صورت کاشی نمایان می شود برابری می کند.

رنگ آمیزی:

در این مرحله رنگ آمیزی نهایی کار بر روی طرح مشخص می شود تا مراحل بعدی بر حسب رنگ نهایی کار انجام شود.

نمره و نشانه گذاری:

در این مرحله طرح، جدول بندی شده و خانه های جدول به ترتیب شماره گذاری می شوند. سپس نشانه های مختلفی روی طرح کشیده می شود. این نمره و نشانه گذاری به خاطر این است که محل قطعه ی کاشی در مرحله ی چیدن پیدا شود.

بریدن طرح:

طرح و نقشی که روی کاغذ ترسیم شده پس از قرار گرفتن بر روی سطحی کاملاً صاف مانند شیشه یا چوب به وسیله ی ابزاری به نام کاغذبر از روی خطوط، بریده و جدا می شود. تکه های بریده شده

متناسب با رنگشان جداگانه دسته بندی می شوند. بریدن کاغذ در طرح ها و نقش هایی که دارای خطوط مستقیم نیستند به دقت و مهارت خاصی نیاز دارد و باید مراقب بود لرزش دست کاغذبر را منحرف نکند.

چسباندن کاغذ:

تکه های بریده شده ی طرح بر روی کاشی های الوان بر حسب رنگ مورد نظر چسبانده می شود. برای چسباندن کاغذ بر روی کاشی از سریشم استفاده می شود. در چسباندن کاغذ روی کاشی باید دقت شود که کاغذ ها صاف و بدون چروک خوردگی باشند و در مورد بندها، گل ها و تکه های باریک کاغذ باید مراقب بود هنگام چسباندن از فرم اصلی خارج نشوند و یا به اصطلاح تاب نخورند.

لب زنی:

پس آن که کاغذ های چسبانده شده کاملاً خشک شد، قطعات مختلف باید از هم دیگر جدا شوند، برای این کار از تیشه ی کاشی تراشی استفاده می شود و قطعه های مختلف با دقت و مهارت خاصی از یکدیگر جدا می شوند. چون خطوط بین قطعات معمولاً مستقیم نیستند تیشه باید در پیچ و خم های بین قطعات حرکت کرده و آن ها را بدون این که بشکنند کاملاً از یکدیگر جدا سازد. پس از جدا سازی قطعات لعاب های اضافی اطراف کاغذها به وسیله ی تیشه زده می شود. در این مرحله باید دقت شود که لعاب زیر کاغذ ها سالم باقی بماند. در مورد طرح هایی که مانند گل ها و اسلیمی ها دارای تخمه می باشند نیز علاوه بر لب زدن اطراف کار قسمت تخمه که کاغذ ندارد هم لب زده می شود.

سوراخ کردن:

این مرحله مربوط به گل ها ، اسلیمی ها و قطعاتی است که دارای تخمه می باشند. جای تخمه ها به وسیله ی مته ی برقی و یا مقار به صورت دستی سوراخ می شود و سپس به کمک مقار درون گل یا اسلیمی کاملاً مطابق با طرح خالی می شود.

گل بری:

در این مرحله به کمک تیشه گل های اطراف قطعه تراشیده می شود، به طوری که کاشی کاملاً به شکل طرح چسبانده شده روی آن درآید. برای گل بردن از تیشه ی معمولی و در صورت لزوم از تیشه ی کلنگی استفاده می شود. تیشه ی کلنگی دارای لبه های باریک تری نسبت به تیشه معمولی است و برای قسمت هایی که با تیشه ی

معمولی نمی توان آنها را گل برد و یا احتمال شکستن آن وجود دارد، استفاده می شود.

سوهان زنی:

جهت اینکه کناره های گل برده شده به طور کامل صاف شود کاشی های تراشیده شده به وسیله ی سوهان، سوهان زنی می شوند و برجستگی های اضافی موجود در لبه ی قطعات، ساییده می شود.

تخمه گذاری:

در این مرحله گل ها، اسلیمی ها و قطعاتی که در میان خود دارای تخمه می باشند، تخمه گذاری می شوند. برای این کار هر تخمه متناسب با قطعه ی در برگیرنده ی خود، بر حسب نمره و نشانه در دل قطعه ی بزرگتر قرار می گیرد و موقتاً به کمک سریشم و یا مخلوط گچ و سریشم در جای خود ثابت می شود.

نمره کردن:

بر روی کلیه ی قطعه های تراشیده شده کاغذی است که از مراحل قبل دارای شماره می باشد. در این مرحله قطعه های هم شماره در کنار هم دسته بندی و اصطلاحاً نمره می شوند.

چیدن:

پس از نمره کردن قطعات مختلف، قطعات بر حسب شماره، به ترتیب و با توجه به نشانه ها و علایمی که قبلاً بر روی کاغذ گذاشته شده در کنار هم چیده می شوند و طرح اولیه به وسیله ی قطعات کاشی نمایان می شود. پس از اینکه کاشی از رو چیده شد به همان ترتیب قطعات بر روی زمین یا قالبی کاملاً صاف و بدون هرگونه فرورفتگی و یا برآمدگی از پشت چیده می شوند به طوری که فقط پشت کاشی ها نمایان است و روی آن ها کاملاً به سطح زمین یا قالب چسبیده است. درمورد کارهایی که دارای دور است و صاف نیست کاشی ها بر روی قالب همان کار چیده می شود. هنگام برگرداندن قطعات از رو به پشت باید دقت نمود که قطعات کاملاً در کنار همدیگر قرار گرفته و هیچ گونه درز یا فضای اضافی در بین آن ها نباشد. برای این منظور و جهت رفع گیرهای احتمالی از سوهان استفاده می شود [2].

ملات ریزی:

پس از اینکه طرح از پشت و بر روی سطح صاف یا قالب خود چیده شد اطراف آن با شمشه یا خمیر گل بسته و پشت آن ملاتی از گچ یا مخلوطی از سیمان و ماسه ریخته می شود تا تمام قطعات به صورت یکپارچه به هم متصل شوند. در مورد کارهای بزرگ از آنجا که یک

پارچه کردن کل کار باعث سنگین شدن و در نتیجه ایجاد مشکل در نصب می شود کل کار به قطعات کوچکتری تقسیم می شود. برای این کار بین قسمت های مورد نظر دیواری از گل قرار می گیرد تا ملات قسمت های مختلف به یکدیگر متصل نشود و کل کار به چند قطعه ی کوچکتر تقسیم می شود. برای استحکام و دوام بیشتر کار بین ملات از طناب های خرمایی (سازو) استفاده می شود.

نصب:

برای نصب کار بر روی بنا باید پشت کار کاملاً خشک شده باشد تا بتوان آن را از روی قالب برداشت. پس از جدا کردن تکه های کار (پارچه ها) از قالب، آن ها به محل مورد نظر حمل می شوند تا در جای خود قرار گیرند. پارچه ها باید با دقت در جای خود قرار گیرند، برای این کار استاد پس از قرار دادن پارچه در محل خود آن را با گچ موقتاً در محل خود ثابت می کند. پس از اینکه یک ردیف از پارچه ها در جای خود قرار گرفتند پشت آنها با دوغاب همان ملات که برای پشت پارچه ها استفاده شده است پر می شود، سپس ردیف بعدی روی ردیف اول (که حالا دیگر محکم بر سر جای خود قرار دارد) قرار می گیرد و به همان صورت در جای خود نصب می شود. این کار تا پایان مرحله نصب ادامه می یابد.

پاک کردن و تعمیر:

سر انجام باید کاغذ های روی کاشی ها با آب شسته شود تا طرح و رنگ کار پدیدار شود، همچنین گچ یا سیمانی که احیاناً در حین نصب بر روی کار ریخته شده است باید کاملاً پاک شود.

پس از پاک کردن کار برخی از اشتباهاتی که رخ داده است پدیدار می شود که معمول ترین آن ها اشتباه در رنگ و یا تورفتن برخی قطعات است. این قطعات باید به وسیله مقار و با دقت زده شوند و قطعه جدیدی به جای آن ها تراشیده شود و در جای آن ها قرار گیرد. [2]

۱-۲- مقدمه تاریخی

معرق در معنای کلام «اصولاً هر چیز رگه دار را گویند» ولی مفهوم آن در این نوع بخصوص هنر، ایجاد نقش ها و طرح های زیبایی است که از دوربری و تلفیق چوب های رنگی روی زمینه ای از چوب یا پلی استر سیاه شکل می گیرد.

تاریخ پیدایش این هنر به درستی مشخص نیست؛ ولی از تطبیق آن با هنر کاشی کاری، بدون شك رابطه این دو هنر را درمی یابیم. برای آشنایی با ریشه ی این هنر، صحبت از تاریخ تکوین به میان

می آید و به عنوان مقدمه می توان از گنبد سرخ مراغه که در زمان ایلخانیان ساخته شده است، یاد کرد؛ این گنبد نوع بسیار ساده ی کاشی کاری بدین سبک است.

کاشی کاری معرق در دوران مغول نیز به همین منوال بود و تداول آن در عصر صفوی به اوج شکوفایی خود رسید و آثار ارزنده ای در هنر کاشی کاری پدید آمد. این شکوفایی در زمان افغانه و زندیه رو به افول نهاد. در دوران قاجاریه نیز کاشی کاری معرق، تقلیدی ناقص از آثار گذشتگان بود. تا این دوران نقشهایی که در کاشی کاری معرق به کار برده می شد نقش های اسلیمی بود. اما با سفر عده ای از هنرمندان به اروپا و گرایش آنان به هنر و فرهنگ اروپایی، تغییرات و دگرگونی های بسیاری در نقشهای کاشی کاری به عمل آمد و از آن پس طرح انسان و دیگر اشکال مانند اسلحه جنگی در هنر کاشی کاری دوران قاجاریه نمایان شد.

از آن دوران تا به امروز، این هنر، چونان گذشته رونق نداشته است و تنها عده ی کمی از هنرمندان در زنده نگهداشتن آن کوشا بوده اند.

وجه تشابه کاشی کاری معرق با معرق کاری روی چوب در شیوه ی عمل است که در هر دو ، نقش ها از ترکیب قطعات رنگی جنس مورد نظر شکل می گیرد.

یکی از نمونه های قدیمی موجود آمیزه ی این دو هنر، دری قدیمی و بزرگ، متعلق به عصر قاجاریه است که در ضلع شمال غربی محوطه وزارت آموزش و پرورش فعلی قرار دارد. ارتفاع این ساختمان در حدود چهار و نیم متر و عرض آن سه متر است و سردری نیم دایره در بالای آن قرار گرفته است. هر طرف این در به سه قسمت مربع شکل تقسیم شده است:

مربع بالایی آن شیشه و دو مربع پایینی چوب برجسته و مسطحی است که نقشهای اسلیمی معرق کاری شده در این قسمت جای گرفته است.

سابقه ی معرق کاری و آموزش آن در اداره کل هنرهای سنتی به سال ۱۳۰۹ ه . ش برمی گردد. در آن سال به پایمردی استاد حسین طاهرزاده بهزاد ، گروهی از هنرمندان نام آور هنرهای سنتی از سراسر کشور در تهران گرد هم آمده و مدرسه صنایع مستظرفه را بنیاد گذاشتند. این مؤسسه از دیرباز تا به امروز با عنوان های گوناگونی مانند: مدرسه صنایع قدیمه و هنرستان هنرهای ملی، اداره هنرهای ملی و مدتی نیز به عنوان یکی از واحدهای اداره کل آفرینش هنری و ادبی در وزارت فرهنگ و هنر سابق، در تعالی و تکامل هنرهای سنتی سهم بسزایی داشته است. این اداره کل در سال ۱۳۴۶ به اداره ی کارگاه های هنری تغییر نام داد و سرانجام در

سال ۱۳۵۷ به عنوان یکی از واحدهای دفتر پژوهش و آفرینش به حیات خود ادامه داد. پس از پیروزی انقلاب، اداره ی مذکور به اداره ی کارگاه های هنری تغییر نام یافت و فعالیت های خود را در اداره ی کل هنرهای سنتی دنبال کرد. تا این زمان هنرجویان آن را منحصرأ افراد علاقه مندی تشکیل می دادند که طی فراگیری به استخدام رسمی درمی آمدند.

از سال ۱۳۶۰ به استناد موافقتنامه معاونت فرهنگی وقت، واحد آموزش مستقلی برای تعلیم هنرهای سنتی آغاز به کارکرد و سرانجام در سال ۱۳۶۲ تأسیس رسمی اداره آموزش این اداره کل، برای عموم مشتاقان به فراگیری هنرهای سنتی، سرآغاز نوینی بر تداوم این هنرها شد و در کنار آن کارگاه منبت و معرق به سرپرستی استاد سید کمال میرطیبری همچنان به فعالیت های هنری خود ادامه داد.

در طی سالیان، معرق همپای حرکت زمان پیشرفت کرد و تحولات و نوآوری های مختلفی در آن پدیدار شد. برای آشنایی با مسیر حرکت این هنر، باید به اولین کارگاه منبت و معرق اشاره کرد که در سال ۱۳۱۰ تحت سرپرستی استاد احمد امامی، تأسیس شد باید اشاره کرد و همچنین از اساتید متقدمی چون پرویز زابلی، عباس شهمیرزادی، علی و خلیل امامی، و احمد رعنا یاد کرد. ابتدا اهم فعالیت آن کارگاه، منبت کاری بود و به تدریج در کنار آن هنر معرق نیز پای گرفت.

این هنر در آغاز برای تزئین سطح میز، بوفه، در و تکیه گاه صندلی به کار برده می شد، و تنها نقش های اسلیمی یا گره یا پنج رنگ محدود چوب های آبنوس، فوفل، گلابی، سنجد و توت مورد استفاده قرار می گرفت و گاه برای تنوع، از برش های خاتم برای اشباع نقش ها استفاده می کردند. رنگ خاتم ها به همان پنج رنگ فوق الذکر محدود بود و به خاتم چوبی شهرت داشت.

در آن ایام، شیوه معرق کاری در مقایسه با روش امروزی بسیار متفاوت بود و بیشتر به روش معرق هندی اجرا می شد. بدین طریق که هنرمندان ابتدا به وسیله کارد مخصوص منبت، محل قرار گرفتن نقش ها را روی شیء مورد نظر مطابق طرح می کردند و سپس نقش ها را از چوب های رنگی به وسیله ی مته ای که اختصاص به تعمیر چینی داشت و سوهان های مخصوص و ازّه ای به نام چکی، دوربری می کردند و در محل مقرر قرار می دادند.

نخستین تاریخی که در مورد اشباع نقش های کنده شده به وسیله چوب های رنگی موجود است تابلویی مربوط به سال ۱۳۱۳ با نقش دوسوار کار است که به وسیله احمد رعنا ساخته شده و متعاقب آن تابلوی دیگری مربوط به سال ۱۳۱۴ با نقش يك زن است که توسط

عباس شه‌میرزادی اجرا شده است. هم اکنون دو تابلوی مذکور در نمایشگاه اداره کل هنرهای سنتی نگهداری می شوند.

عباس شه‌میرزادی هنگام اجرای تابلوی بعدی خود، به جای کندن سطح چوب به فکر ایجاد زمینه در اطراف نقش‌ها افتاد و از کنار هم قرار دادن قطعات چوب زمینه‌ای در اطراف نقش‌ها به وجود آورد. این تابلو، با مقطع بیضی، نشانگر نقش دو زن بود.

نخستین نمونه‌های موجود این روش، دو تابلوی مربوط به سالهای ۱۳۱۷ و ۱۳۱۹ است که نقش پیکار دو سوار با یک شیر را نشان می‌دهد. این تابلوها مربوط به امتحان کلاس معرق «علی و خلیل امامی» است و هم اکنون در موزه هنرهای ملی نگهداری می‌شوند.

به دنبال این دگرگونی‌ها، در سال ۱۳۱۶ احمد رعنا با اثر ابداعی خود به نام شکارگاه، معرق را از حالت مسطح خارج کرد و به صورت نیم برجسته مطرح نمود که همین شیوه تا امروز با نام مثبت معرق متداول است. زمینه‌ی فکری این نوآوری از نقش‌های مثبت کاری شده‌ی درهای کاخ مرمر شکل گرفت.

تا سال ۱۳۳۴ اجرای معرق با همان پنج رنگ محدود، متداول بود تا این که محمد طاهر امامی که در پی تنوع رنگ بیشتری در معرق بود، در اندیشه‌ی به کارگیری مواد شیمیایی رنگی شد و جهت آزمون، نقش‌هایی روی یک راکت تنیس روی میز با استفاده از مواد یاد شده به وجود آورد. بدین منوال در پی شناسایی گوناگونی رنگ، انواع چوب‌های صنعتی شناخته شد. (این پی‌گیری همچنان ادامه دارد.)

در سال ۱۳۳۵، تعدادی پاراوان و بوفه‌ی معرق کاری شده از طرف دولت چین به دولت ایران اهدا شد که هنگام حمل، تعدادی از آنها خسارت دید! مرمت بعضی از آنها با زمینه سیاه به محمد غفوری محول شد. وی با تهیه ماده سیاهی ترکیب یافته از جوهر نیکروزین، پارافین و لاک الکل، قسمت‌های آسیب دیده را ترمیم کرد. لازم به توضیح است که تا قبل از شناخته شدن جوهر نیکروزین برای سیاه کردن زمینه اشیای چوبی، صفحات موسیقی را می‌کوبیدند و سپس در الکل حل کرده و مقداری پارافین به آن اضافه می‌کردند و ماده سیاه به دست آمده را به وسیله پنبه بر روی شیء مورد نظر منتقل می‌کردند.

این گونه آزمون‌های پی‌ای موجب پیدایش اندیشه نوینی در هنر معرق شد و بدین سان در سال‌های ۳۶ یا ۳۷ یک پاراوان کوچک با نقش گل و مرغ توسط عزیزالله ویزایی با زمینه سیاه که به شیوه‌ی معرق‌های چینی بود ساخته شد و بدین ترتیب این سبک معرق در میان انواع آن جای گرفت [2].

در ادامه این تحولات در سال ۱۳۴۴ محمد طاهر امامی تابلویی با عنوان مرغ و آشیانه به وجود آورد که مرغ تماماً از جنس صدف تهیه شده و کاملاً برجسته است و تنها به وسیله یکی از بالهایش به زمینه ی تابلو متصل شده است. وی با اجرای این تابلو به معرق تمام برجسته دست یافت.

در میان آثار معرق روی چوب که تاکنون به وجود آمده ، «معرق خاتم» چنانکه از نامش برمی آید، ترکیبی از دو هنر بیان شده است که مقام ویژه ی خود را از دیر باز حفظ کرده است. از بدو پیدایش کارگاه منبت و معرق، نوع ساده ی معرق خاتم در میان شمسه ی نقش های گره با همان پنج رنگ طبیعی محدود اولیه به کار گرفته می شد .

۱-۳-تاریخچه هنر معرق روی چوب

در سال ۱۳۳۷ در کارگاه خاتم سازی ، میز تحریری با نقش سیمرغ و اژدها، به سرپرستی شادروان علی نعمت تهیه شد و برای نقش های مذکور از برش های خاتم با رنگهای متنوع استفاده کردند که همه به شیوه ی معرق، دُوربری و جاسازی شده بود. این تجربه ، انگیزه ی خلق تابلویی با طرح یک طوطی از خاتم های رنگی شد که در سال ۱۳۴۲ توسط عزیزالله ویزایی، خارج از محیط کارگاه ها به مرحله اجرا در آمد و در سال ۱۳۴۹ اکبر سریری نخستین هنرمندی بود که از این شیوه جهت ایجاد نقش یک پرنده بر روی تابلو استفاده کرد و بدین ترتیب این سبک معرق با نام «معرق خاتم» متداول شد.

در ادامه این دگرگونی ها در سال ۱۳۴۹ تابلویی به سبک امپرسیونیسم از طبیعت یک روستا که توسط رضا شهابی (یکی از شاگردان کمال الملک) نقاشی شده بود، به وسیله ی محمد طاهر امامی با رعایت اصول سبک یاد شده به صورت معرق ساخته شد.

از آن پس تا به امروز، شاهد تحولاتی چند در هنر معرق بوده ایم که این تحولات عبارتند از:

-نمایش بُعد از طریق فضا سازی ، که تحولی در ترکیب بندی های سطح گذاشته است.(تابلو بزم درویشان).

-استفاده از فلزات و سنگ (تابلو گلدان گل و زنان عشایر)

-نمایش نقش در دو سطح (دو پلانه)

-نشان دادن عمق با استفاده از پلی استر (تابلو عقاب)

تاریخچه معرق در ایران

یکی از نمونه های قدیمی موجود آمیزه ی این دو هنر، دری قدیمی و بزرگ، متعلق به عصر قاجاریه است که در ضلع شمال غربی محوطه وزارت آموزش و پرورش فعلی قرار دارد [2].

۱-۴- معرق تاریخچه معرق در ایران

به گزارش سرویس خانواده جام نیوز، معرق چوب در ایران هنری جوان می باشد و قدمتی تقریبا ۵۰ ساله دارد و به درستی معلوم نیست موطن آن کجاست اما در کشورهای چینی، هند و ... به صورتهای مختلف وجود دارد

جهت دریافت هرگونه رساله و مطالعات معماری با قیمت پایین با ما تماس بگیرید.

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰